

СОЦІАЛЬНА РОБОТА

УДК 364:369.223.41/.46+159.922.73(477)+(477.86)

Вікторія СТИНСЬКА

ЦЕНТРИ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ МАТЕРИНСТВА Й ДИТИНСТВА В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СУСПІЛЬСТВА (на прикладі Івано-Франківської області)

У статті проаналізовано актуальні проблеми становлення Інституту сім'ї та розвитку мережі Центрів соціальної підтримки материнства й дитинства в Україні.

Окреслено значення українсько-швейцарських програм підтримки материнства й дитинства: "Неонатологія", "Програма покращення перинатальних медичних послуг", "Здоров'я матері і дитини", що були впроваджені на теренах Івано-Франківської області та мали на меті забезпечити економічну, педагогічну, психологічну й медичну підтримку матері й дитини.

Розглянуто і спільні проекти Дитячого Фонду ООН ЮНІСЕФ та Івано-Франківської обласної дитячої клінічної лікарні ("Цвіт Карпат", "Цвіт Карпат-2", "Сприяння покращенню догляду та розвитку дітей раннього віку в сільській місцевості шляхом навчання та консультування батьків", "Комунікації у сфері репродуктивного здоров'я та здоров'я матері та дитини"), Програми "Підтримки грудного вигодовування" Міністерства охорони здоров'я України, Національний проект "Нове Життя – нова якість охорони материнства та дитинства", результатом роботи яких стало створення мережі Центрів соціальної підтримки материнства й дитинства в Івано-Франківській області. Серед них – Обласний центр відповідального батьківства "Криниця", Обласний центр підтримки грудного вигодовування, Обласний центр раннього розвитку дитини "Дивоцвіт", Школа батьківської компе-

тентності "Станіславський тато", Центр усвідомленого батьківства "Дівія" та ін., завдання яких – підвищення престижу материнства та батьківства серед молоді, пропаганда здорового способу життя, планування сім'ї, поради, розради, підтримка, консультації, медико-педагогічна просвіта майбутніх матерів та ін.

Ключові слова: Центр соціальної підтримки материнства й дитинства, Україна, Івано-Франківська область, відповідальне батьківство, консультація, батьківська компетентність.

В. Стинская. центры социальной поддержки материнства и детства в Украине: современные вызовы общества (на примере Ивано-Франковской области). В статье проанализированы актуальные проблемы становления Института семьи и развития сети Центров социальной поддержки материнства и детства в Украине.

Определены значения украинского-швейцарских программ поддержки материнства и детства: "Неонатология", "Программа улучшения перинатальных медицинских услуг", "Здоровье матери и ребенка", которые были внедрены на территории Ивано-Франковской области и имели целью обеспечить экономическую, педагогическую, психологическую и медицинскую поддержку матери и ребенку.

Рассмотрены и совместные проекты Детского Фонда ООН ЮНЕСКО и Ивано-Франковской областной детской клинической больницы ("Цвет Карпат", "Цвет Карпат-2", "Содействие улучшению ухода и развития детей раннего возраста в сельской местности путем обучения и консультирования родителей",

"Коммуникации в сфере репродуктивного здоровья и здоровья матери и ребенка"), Программы "Поддержки грудного вскармливания" Министерства здравоохранения Украины, Национальный проект "Новая жизнь – новое качество охраны материнства и детства", результатом работы которых стало создание сети Центров социальной поддержки материнства и детства в Ивано-Франковской области. Среди них – Областной центр ответственного отцовства "Криница", Областной центр поддержки грудного вскармливания, Областной центр раннего развития ребенка "Дивоцвет", Школа родительской компетентности "Станиславский папа", Центр осознанного родительства "Дивия" и др., задача которых – повышение престижа материнства и отцовства среди молодежи, пропаганда здорового образа жизни, планирование семьи, советы, утешения, поддержка, консультации, медико-педагогическое просвещение будущих матерей и др.

Ключевые слова: центр социальной поддержки материнства и детства, Украина, Ивано-Франковская область, ответственное отцовство, консультация, родительская компетентность.

V. Stynska. Motherhood and childhood social support centers in Ukraine: current challenges of society (on the example of Ivano-Frankivsk region). The article analyzes the topical issues of establishing the Family Institute and developing a network of motherhood and childhood social support centers in Ukraine.

It demonstrates the importance of the Ukrainian-Swiss motherhood and childhood support programs: "Neonatology",

"Perinatal Healthcare Improvement Program", "Mother and Child Health", which have been implemented in Ivano-Frankivsk region and are aimed at providing economic, pedagogical, psychological and medical support for mother and child.

The paper also considers the joint projects of the UN Children's Fund UNICEF and Ivano-Frankivsk Regional Children's Clinical Hospital ("Tsvit Karpat", "Tsvit Karpat-2", "Promoting the improvement of child care and development of children at an early age in rural areas through instructing and consulting parents", "Communication in the field of reproductive health and mother and child health"), "Breastfeeding Support" program of the Ministry of Health of Ukraine, the National project "New Life – a new quality in motherhood and childhood care", which resulted in the creation of a network of motherhood and childhood social support centers in Ivano-Frankivsk region. Among them are the Regional Center for Responsible Parenthood "Krynytsa", the Regional Center for Supporting Breastfeeding, the Regional Center for Early Childhood Development "Dyvotsvit", the School of Parental Competence "Stanislavsky Tato", Center for Conscious Fatherhood "Divia" and others. They work towards increasing the prestige of motherhood and parenthood among youth, promoting a healthy lifestyle, family planning, advising, consoling, supporting, educating, providing medical and pedagogical instruction for future mothers, etc.

Key words: motherhood and childhood social support center, Ukraine, Ivano-Frankivsk region, responsible parenthood, consultation, parental competence.

Мета: проаналізувати роль центрів соціальної підтримки материнства й дитинства в Україні на сучасному етапі (на прикладі Івано-Франківської області).

Постановка проблеми в загальному вигляді. Розвиток Української держави на сучасному етапі визначається у загальному контексті європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні загальнолюдські цінності духовного й культурного розвитку суспільства. Сім'я стала інституцією, де зростають і виховуються діти, де формується особистість. Водночас, щоб ефективно виконувати свою місію, їй необхідно самій бути достатньо зрілою, адже саме показники системи соціальної підтримки материнства й дитинства значною мірою визначають рівень економічного, соціаль-

ного та культурного розвитку країни.

Аналіз досліджень і публікацій. Порушена проблема є недостатньо вивченою в історико-педагогічній науці. Маємо лише окремі дослідження з історії вітчизняного та зарубіжного досвіду опіки та соціального захисту дітей (С. Бадора, І. Братусь, О. Власова, Р. Волянчук, Т. Завгородня, І. Козубовська, О. Карпенко, І. Куриляк, Г. Лактіонова, Н. Лисенко, Д.-К. Мажец, В. Поліщук, І. Пługатор, О. Шипіленко, М. Чепіль, О. Янкович та ін.); соціально-педагогічної підтримки дитинства (І. Зверева, О. Квас, С. Лупаренко, В. Мисько, Ж. Петрочко, Т. Янченко та ін.); соціально-педагогічного аспекту дослідження материнства як складової батьківства (Т. Алексеєнко, Л. Буніна, Н. Гусак, В. Кравець, Н. Максимовська, Р. Овчарова, П. Щербань та ін.).

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі Інститут сім'ї в Україні переживає складні часи, що пов'язані з економічними, соціально-політичними та духовно-культурними трансформаціями суспільства. Саме тому викликом сьогодення є вироблення державної стратегії у сфері соціально-педагогічної підтримки материнства й дитинства.

Про окреслені наміри йшлося ще в Постанові Верховної Ради України від 22 вересня 2005 р. Про Рекомендації парламентських слухань "Забезпечення прав дітей в Україні. Охорона материнства та дитинства". Серед стратегічних питань було сплановано організувати систему шкіл для молодих батьків, запровадити на їх базі відповідне педагогічне та психологічне консультування, забезпечити підготовку необхідних кадрів; увести регіональні програми "Захищена дитина у здоровій сім'ї" [8].

Також 8 грудня 2015 р. Постановою Верховної Ради України схвалено Рекомендації парламентських слухань "Сімейна політика України – цілі та завдання", учасники яких рекомендували вжити заходів для покращення системи охорони материнства і дитинства, формування та збереження репродуктивного здоров'я і подолання демографічної кризи, зокрема, забезпечити розвиток центрів планування сім'ї та репродуктивного здоров'я, клінік, дружних до молоді; проводити інформаційно-просвітницькі кампанії, спрямовані на підвищення престижності сім'ї, посилення орієнтацій молоді на шлюб та відповідальне батьківство та ін. [9].

Розпорядженням Кабінету Міністрів

від 5 квітня 2017 р. було затверджено Концепцію Державної соціальної програми "Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини" на період до 2021 р., метою якої є забезпечення послідовної імплементації положень Конвенції ООН про права дитини, розбудови ефективної системи захисту її прав та інтересів на рівні територіальної громади в умовах децентралізації, створення дружного до дітей середовища відповідно до міжнародних стандартів та пріоритетів Стратегії Ради Європи з прав дитини [4].

Викликом суспільства є міжнародний досвід сприяння підтримки материнства і дитинства в розвинених країнах. Наприклад, у світі Генеральною Асамблеєю ООН встановлено щорічно 15 травня відзначати Міжнародний день сім'ї з метою звернення уваги світової громадськості на проблеми родини, підвищення рівня інформованості та педагогічної освіченості батьків. У багатьох країнах у День сім'ї проводяться різноманітні просвітницькі заходи. Кожен рік для свята вибирається певна тема: так, у 2016 р. – "Сім'я, здоровий спосіб життя і стійке майбутнє", 2017 р. – "Родина, освіта та добробут". Ідучи за наміченими тенденціями 2012 р., в Україні підписано Указ про відзначення 8 липня Українського дня родини.

Водночас найбільш резонансним стало прийняття 23 листопада 2015 року Кабінетом Міністрів України Розпорядження "Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року" [11], яким передбачено впродовж кількох років повністю змінити українські закони, що регулюють взаємини, перш за все, у сфері сімейного та цивільного права. З позиції світоглядних орієнтацій Україна обрала європейський вектор розвитку, утім, певні тенденції у культурному та суспільно-політичному просторі Європи насторожують та виступають дисонансом до традиційних українських цінностей.

Результатом окреслених викликів стало створення громадським рухом "Всі разом" у 2017 р. інформаційно-просвітницького матеріалу "В Україні вирізають сім'ю", що активно поширюється по всій державі. Як зазначено у брошурі, низка положень "Плану дій" свідчить про агресивні атаки на інститут сім'ї, а саме: наміри змінити ст. 51 Конституції, за якою шлюб ґрунтується на вільній згоді чоловіка та жінки; легалізація одностатевих цивільних шлюбів та права на уси-

новлення дітей у них; унормування шлюбу та розлучення за одну добу; зниження віку статевої зрілості до 14 років; зняття кримінальної відповідальності за навмисне інфікування здорових людей ВЛІ та іншими венеричними хворобами; проведення в начальних закладах інформаційних заходів, спрямованих на поширення так званих гендерних знань та подолання "гендерних стереотипів" тощо. Вочевидь, що Україна з її родинними традиціями, утвердженими століттями та освяченими на релігійно-духовному рівні, не погодиться на таке докорінне нищення усталених норм [1].

Наступним викликом суспільства стала розробка 2017 р. проекту Національної сімейної стратегії громадським рухом "Україна за сім'ю", що є національною просімейною платформою України та охоплює понад 150 просвітницьких і громадських організацій, батьківських комітетів, педагогів та науковців, політиків та церков, які об'єдналися, щоб виступати єдиною силою на захист сім'ї.

У проекті Національної сімейної стратегії пропонується:

- створити Міністерство сім'ї і молоді (зазначимо, що Міністерство України у справах сім'ї та молоді було утворено 4 грудня 1996 р. Водночас ряд реорганізацій призвели до утворення з 2013 р. Міністерства молоді та спорту України, до компетенції якого питання соціально-педагогічної підтримки сім'ї уже не входило);

- на законодавчому рівні не допустити прийняття законів і поправок до них, які прямо чи побічно порушують інтереси природної сім'ї;

- посилити громадський контроль над виконанням Концепції державної сімейної політики № 1063-XIV від 17.09.1999 року;

- щорічно проводити Парламентські слухання про сім'ю;

- сформувати і подати Проект Закону України "Про засади державної сімейної політики";

- унести зміни до законодавчих актів про статус матері-одиначки (дана редакція заохочує розлучення), статус насилля в сім'ї (72(2) КПК) та інших;

- проводити обов'язкові щорічні заходи на підтримку сім'ї – "Тиждень подружжя", "День батька", "День матері" і т. д., у т. ч. на базі ЗОШ;

- забезпечити в навчальних закладах обов'язкове впровадження програм підготовки молоді до подружнього життя та формування відповідального батьківства ("Психологія сімейного життя",

"Відповідальне батьківство");

- на базі інститутів післядипломної педагогічної освіти забезпечити курси підвищення кваліфікації фахівцям, котрі викладатимуть програми підготовки до життя в подружжі та відповідального батьківства;

- створити структуру центрів сім'ї, які надаватимуть дошлюбне, шлюбне та кризисне сімейне консультування;

- забезпечити ефективний медичний та психологічний супровід сімей, котрі постраждали в АТО чи внаслідок надзвичайних ситуацій та ін. [6].

Усе це вимагає істотних новацій у системі організаційно-методичного забезпечення підтримки дитинства й материнства не лише на макро-, а й на мікрорівнях їх соціалізації, посилення соціально-педагогічної діяльності соціальних інституцій, громадських і благодійних організацій. Цю місію на сучасному етапі взяли на себе Центри підтримки материнства й дитинства, завдання яких – підвищення престижу сімейних цінностей серед молоді, пропаганда здорового способу життя, планування сім'ї, поради, розради, підтримка, консультації, навчання тощо.

Розглянемо детальніше зміст роботи деяких із центрів Івано-Франківської області в царині соціально-педагогічної підтримки материнства й дитинства в Україні.

Так, співпраця між Україною та Швейцарією у сфері підтримки та охорони здоров'я матері та дитини відбувалася шляхом упровадження програм, кожна з яких була розрахована на трирічний термін.

Перша українсько-швейцарська Програма підтримки материнства й дитинства під назвою "Неонатологія" була розпочата на теренах Донецької, Волинської, Рівненської та Івано-Франківської області ще у 1997 р. З 2002-2004 рр. започатковано проект "Програма покращення перинатальних медичних послуг", що спрямовувався в основному на перехід до сучасних технологій, навчання медичного персоналу та впровадження міжсекторної моделі сприяння здоров'ю матері та дитини. З 2005 по 2015 рр. тривали III фази проекту "Програми "Здоров'я матері і дитини", упродовж яких запроваджувались сучасні підходи у сфері охорони здоров'я, нові інформаційні й комунікаційні технології та управлінські методи контролю якості надання медичної допомоги, міжнародні підходи до розвитку перинатальної допомоги та сімейної медицини; здійснюва-

лося формування у населення навичок здорового способу життя; консультування жінок і подружніх пар щодо планування вагітності та партнерських пологів; опіки за дітьми, їх здоров'ям та розвитком тощо.

За 17 років україно-швейцарської співпраці на охорону здоров'я матерів і дітей України було виділено коштів у сумі близько 21 млн швейцарських франків (Волинській, Вінницькій, Івано-Франківській, Рівненській, Донецькій областям-партнерам та АР Крим), за які:

- придбано медичне обладнання для допомоги вагітним жінкам і новонародженим (на суму близько 7 млн швейцарських франків);

- розроблено клінічні настанови (протоколи) з акушерства та неонатології, частка яких стала основою державних протоколів;

- проведено кілька десятків навчальних семінарів для медичних працівників і управлінців (як в Україні, так і за кордоном – Швейцарія, Польща, Литва тощо);

- організовано курси відповідального батьківства для вагітних жінок;

- створено перший телемедичний Інтернет-форум для покращення консультативної підтримки, а також для безперервного професійного навчання лікарів [3].

У 2004 р. між Дитячим Фондом ООН ЮНІСЕФ та обласною дитячою клінічною лікарнею підписано угоду про започаткування проекту "Цвіт Карпат", який продовжено у 2007 р. під назвою "Цвіт Карпат – 2" [4], метою якого було створення в обласній дитячій лікарні та сільській місцевості області 9 Центрів раннього розвитку дитини. Цього ж року започатковано проект під назвою "Сприяння покращенню догляду та розвитку дітей раннього віку в сільській місцевості шляхом навчання та консультування батьків". Він реалізовувався у Богородчанському та Рожнятівському районах, у ході якого проведено диспансерний медичний огляд ведучими спеціалістами обласної дитячої клінічної лікарні 1058 дітей віком від 0 до 6 років з використанням сучасного медичного обладнання. Також відбулись навчальні семінари-тренінги для медичних працівників, директорів шкіл, громад сіл, батьків стосовно профілактики захворювань у дітей.

У 2004 р. Богородчанська центральна районна лікарня була першою в області лікарнею та 25 в Україні, що отримали міжнародний статус "Лікарня, доб-

розичлива до дитини" і стала зразком для впровадження в практику медичних закладів області сучасних перинатальних технологій та підходів до вигодовування дітей.

Співпрацю між Дитячим Фондом ООН ЮНІСЕФ та обласною дитячою клінічною лікарнею продовжено у 2007–2009 рр. з питань розробки та впровадження нового підходу до профілактики захворювань серед дитячого населення. Діяльність скеровувалась Глобальною стратегією ВООЗ щодо вигодовування немовлят та дітей раннього віку, Європейською стратегією здоров'я та розвитку дітей і підлітків, відповідними наказами МОЗ України. У ході проекту було створено мережу сімейних центрів в Івано-Франківській області: обласній дитячій лікарні – центр відповідального батьківства "Криниця" та центр раннього розвитку дитини "Дивоцвіт", у Богородчанській ЦРЛ – центр "Родинне коло", Центри в селі Старуна на базі амбулаторії та в Косівському районі (Центральна районна лікарня, у номерній лікарні с. Яблунів), які ефективно функціонують і на сучасному етапі [5].

У 2012 р. Центри свідомого батьківства "Криниця" та центр раннього розвитку дитини "Дивоцвіт" об'єднані в Регіональний методично-організаційний моніторинговий центр з телемедичними консультаціями, що вможливило організацію відеоконференцій та відеоконсультацій. Це практично нова сходинка до вдосконалення навчання фахівців, покращення якості допомоги дітям та матерям.

Про відмінно поставлену роботу в царині материнства і дитинства в Івано-Франківській області свідчать і зайняті призові місця Школою відповідального батьківства "Криниця" Івано-Франківської обласної дитячої клінічної лікарні (I місце) та Школою відповідального батьківства при Коломийському територіальному медичному об'єднанні (III місце) у конкурсі на найкращу школу відповідального батьківства в Україні, що відбувся 4 листопада 2014 року.

Центр "Криниця" є першим в Україні, який обладнаний відеоапаратурою та необхідними навчальними посібниками. Навчання проводяться у формі індивідуальних консультацій для окремої особи чи всіх членів сім'ї, а також групових занять.

Центр-школа відповідального батьківства "Криниця" на конкурсі представив свою концепцію роботи, а саме:

- навчання молодих батьків проводиться не в жіночій консультації, а в ди-

тячому стаціонарі, використовуючи час перебування дитини неонатального віку на стаціонарному лікуванні;

- навчання організується для матерів та членів їхніх сімей (чоловіків, бабусів, дідусів та ін.);

- консультації з лікарями-неонатологами та практичним психологом організуються для матерів, котрі знаходяться у стаціонарі з недоношеними дітьми;

- у програму навчання включаються теми з досвіду роботи Міжнародних сімейних центрів (матеріали представлені ЮНІСЕФ, шведським сімейним центром в м. Упсала, україно-швейцарським проектом);

- організується навчання з питань сімейної педагогіки з дітьми підліткового віку, що лікуються у стаціонарі.

Згідно із статистичними даними, щорічно в центрі "Криниця" навчається в середньому понад 450 матерів, 150 родичів та 400 дітей підліткового віку [7].

Центри відповідального батьківства своїм завданням ставлять не тільки підготовку до материнства, але й навчають батьків здійснювати корекційно-розвивальну роботу з психофізичного розвитку дитини, допомагають підібрати найоптимальніші методи формування гармонійно розвиненої особистості, зокрема її емоційно-вольової та мовленнєвої сфери тощо.

Наприклад, 17 грудня 2014 р. в центрі відповідального батьківства "Криниця" відбувся круглий стіл "Казкотерапія – гармонійний розвиток дитини", де порушувались наступні проблеми:

- вікові особливості психіки дітей;
- підбір казок відповідно до потреб дитини;

- створення терапевтичної казки;
- правила ознайомлення з казкою;
- застосування казкотерапії в лікувальному закладі [2].

Унікальність даного методу полягає в тому, що він є найбільш безпечним і цікавим, з допомогою якого можна зрозуміти й обговорити з дитиною її проблеми. Тому окреслена робота – це комплексна педагогічна, психологічна і медична допомога дитинству.

29 квітня 2013 року відбулася презентація міжнародного інформаційно-освітнього проекту "Комунікації у сфері репродуктивного здоров'я та здоров'я матерів та дитини" (на 2013–2015 рр.), що впроваджувався у Житомирській, Рівненській, Івано-Франківській областях (у Богородчанському, Коломийському, Косівському та Снятинському районах області) та АР Крим, а також на на-

ціональному рівні. Основними партнерами проекту стали Міністерство охорони здоров'я України, Національний проект "Нове Життя – нова якість охорони материнства та дитинства, обласні управління охорони здоров'я та Міністерство охорони здоров'я АР Крим, а також міжнародні партнери ЮНІСЕФ та Швейцарське бюро співробітництва. Мета проекту – покращання репродуктивного та здоров'я матерів і дітей в області шляхом формування навичок здорового способу життя, кращого догляду за дітьми, навчання медичних працівників первинної ланки надання медичної допомоги з консультування матерів і батьків щодо проведення профілактичних щеплень дітям та молодих жінок і подружніх пар стосовно планування вагітності та пологів, здоров'я і розвитку дітей у віці до 3 років [10].

9–10 квітня 2017 року з робочим візитом відвідали Прикарпаття голова Представництва ЮНІСЕФ в Україні п. Юкіє Мокуо та Директор Швейцарського бюро співробітництва в Україні п. Гуїдо Бельтрані. У перший день свого візиту іноземні гості підписали Меморандум про наміри між Представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні та Івано-Франківською обласною державною адміністрацією пролонгування та підтримки проекту "Комунікації у сфері репродуктивного здоров'я та здоров'я матері та дитини". Як відзначив Голова Представництва ЮНІСЕФ в Україні пані Юкіє Мокуо, "Івано-Франківська область вже тривалий час співпрацює з ЮНІСЕФ, і це дає хороший результат. Я сподіваюсь, що Івано-Франківщина стане прикладом для всієї України" [2].

Концепція роботи всіх центрів базується на усвідомленні наступних фактів: сім'я і батьки є головними особами, котрі опікуються дітьми, тому здоров'я, розвиток та благополуччя дитини залежить від батьківської поінформованості; заклади медичної допомоги найбільш вдалі інструменти донесення до батьків та родин відповідних знань. Щоб зробити цей інструмент ефективним, необхідно посилити можливості системи охорони здоров'я щодо роботи з батьками.

Таким чином, спеціалісти нашої області забезпечили сталий розвиток центрів, які були створені за сприяння ЮНІСЕФ та Швейцарської конфедерації, що дало потужну динаміку змін у роботі медичних закладів області, значно підвищило рівень професійної кваліфі-

кації спеціалістів і позитивно вплинуло на якість медичної допомоги молодим сім'ям, матерям та дітям [10]. Тому центри нашої області служать моделями для поширення такого досвіду роботи.

Так, за аналогічним зразком функціонує центр свідомого батьківства "Дівія", створений у 2005 р. в м. Івано-Франківську, що працює згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України про впровадження Програми "Підтримки грудного вигодовування". Основною його метою є "... підготовка професійної мами та чуйного батька, поширення гуманного ставлення до матері та дитини" [12]. Відповідно завданням центру багатяться: організація занять із догляду за дитиною та адаптація новонародженого, допомога в налаштуванні успішної лактації з перших днів його життя, а також навчання гігієни та харчування годуючої жінки, основних принципів уведення прикорму та інше. Тут постійно працює пункт підтримки грудного вигодовування, де завжди можна отримати кваліфіковану пораду лікаря акушера-гінеколога, лікаря-неонатолога, дитячого імунолога, інструктора з фізичної підготовки вагітних жінок, практичного перинатального психолога.

Програма центру розроблялася на наукових засадах у сфері перинатальної та дитячої психології, акушерства, педіатрії та рекомендаціях ВООЗ/ЮНІСЕФ за наступними напрямками: лекційно-практичні заняття для вагітних (теми: "Поговори зі мною, мамо!" (9 лекцій), "Вагітний татко" (10 лекцій), "Підготовка до пологів" (11 лекцій), "Загальний перелік занять" (36 лекцій) та фізична підготовка вагітних жінок (гімнастика, аква-аеробіка, пілатес та психологічні методи розвантаження: арт-терапія, фотоколаж, казкотерапія, пісочна терапія, музикотерапія; релакс та медитація) [12].

2008 р. розпочала роботу школа батьківської компетентності "Станіславський ТАТО", метою якої була підтримка батьківства, материнства, пропаганда здорового способу життя, подолання гендерних стереотипів. Завданням організації стало: підвищення ролі батька в житті дитини, гармонійного особистого розвитку чоловіків, сприяння розвитку психології сімейного спілкування, агітація та

пропаганда здорового способу життя батьків шляхом організації консультацій, навчальних тренінгів та семінарів для чоловіків, котрі готуються стати батьками, підтримка батьків-одинаків, чоловіків у кризових ситуаціях та ін. [13].

Зростає мережа центрів підтримки материнства й дитинства і в усіх регіонах України. Серед них – Тернопільський "Центр щасливого батьківства та материнства", київські громадські організації (Всеукраїнська громадська організація "Доля" та Міжнародна громадська організація "Міжнародний Центр Батьківства"), Львівська українська добродійна організація "Фонд Святого Володимира", Львівська медико-психологічна студія "АМ-ВЕРІТАС", Кременчуцький центр інформаційної підтримки молодих батьків "Родина", Харківський сімейний клуб "Сім'я від А до Я", Кіровоградська громадська організація "Творче об'єднання "Технології оптимального розвитку особистості", Вінницька громадська організація "Олег", Сумський інформаційно-оздоровчий центр "Гармонія", Ужгородський центр розвитку родини "Калейдоскоп" тощо.

Висновки з дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, центри підтримки материнства і дитинства на сучасному етапі стали школою педагогічної, психологічної та медичної допомоги майбутнім батькам і матерям у важливій справі виховання дітей.

Л І Т Е Р А Т У Р А

1. В Україні вирізають сім'ю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.vsirazom.ua/dontcut/>
2. Відбувся круглий стіл з молодими спеціалістами лікарні по КАЗКОТЕРАПІЇ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.odkl.if.ua/news>
3. Досвід співпраці закладів освіти охорони здоров'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: kdm-idd.org.ua
4. Концепція Державної соціальної програми "Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини" на період до 2021 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/230-2017-p>

5. На Івано-Франківщині підвищено рівень надання медичної допомоги матерям та дітям [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://jurliga.ligazakon.ua/news/2013/4/15/88253.htm>

6. Національна сімейна стратегія: проект [Електронний режим]. – Режим доступу: URL: <http://vsirazom.ua/poziciya/proekt-nacionalna-simejna-strategiya>

7. Перемога в конкурсі на кращу Школу відповідального батьківства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.odkl.if.ua/news/peremoga-v-konkurs>

8. Постанова Верховної Ради України Про Рекомендації парламентських слухань "Забезпечення прав дітей в Україні. Охорона материнства та дитинства" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2894-iv>

9. Постанова Верховної Ради України Про Рекомендації парламентських слухань "Сімейна політика України – цілі та завдання" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/854-19>

10. Про візит голови представництва Дитячого Фонду ООН в обласну дитячу лікарню [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.odkl.if.ua/news>

11. Розпорядження "Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248740679>

12. Центр свідомого батьківства "Дівія" – Щаслива сім'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://diviya.if.ua>

13. Школа батьківської компетентності "Станіславський ТАТО" (тато-школа) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://page.if.ua/catalog/410.html>

Стаття надійшла 18.05.2017 р.